

**Stanowisko**  
**Związku Miast Polskich**  
**dotyczące propozycji Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawie zmian statusu**  
**zawodowego pracowników oświaty oraz finansowania zadań oświatowych**

**UWAGI OGÓLNE**

Związek Miast Polskich w niniejszym stanowisku odnosi się do przygotowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej propozycji dotyczących zmian statusu zawodowego pracowników oświaty oraz finansowania zadań oświatowych. Propozycje te określone jako „robocze zagadnienia do dalszej dyskusji” przedstawione zostały w dniu 4 kwietnia br. przez panią minister Annę Zalewską, członkom Zespołu ds. statusu zawodowego pracowników oświaty oraz Zespołu ds. finansowania oświaty.

Ministerstwo Edukacji Narodowej proponuje gruntowną zmianę finansowania zadań oświatowych i to już od 2018 roku, czyli niemal równoległe z wdrażaniem zmian systemowych, wynikających z zapisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017, poz. 59) oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017, poz. 60). Uważamy, że zarówno strategiczne założenia i zakres proponowanych zmian, jak i termin ich wprowadzania są nieodpowiednie i bardzo niekompletne.

**Nie akceptujemy propozycji resortu, która ogranicza się tylko do zmian zasad podziału części oświatowej subwencji ogólnej, bez jej zdecydowanego zwiększenia. Uważamy, bowiem że nakłady na edukację z budżetu państwa są w Polsce zbyt niskie.** Ich skala, w odniesieniu do PKB jest jedną z najniższych w Unii Europejskiej (wydajemy na edukację blisko dwukrotnie mniej niż liderujące w tym zakresie kraje skandynawskie).

Zbyt niskie transfery środków na edukację z budżetu państwa starają się ratować samorządy terytorialne, które w 2016 roku wydatkowały na zadania oświatowe o 27 proc. więcej niż otrzymały subwencji.

Tymczasem, propozycje resortu oświaty zniweczą wieloletni dorobek samorządów terytorialnych dotyczący racjonalizacji wydatków na edukację w połączeniu z zagwarantowaniem wysokiej jakości nauczania.

Symulacje przedstawione w trakcie prac Zespołu ds. statusu zawodowego nauczycieli wskazują, że znacząco zmniejszy się subwencja oświatowa dla samorządów, które wprowadziły optymalny model szkoły 1 – 2 ciągowej, o średniej liczbie uczniów w oddziale na poziomie dwudziestu paru uczniów.

Z drugiej strony resort proponuje preferencje finansowe dla małych szkół oraz dla jednozmiannowości. Realizacja tego typu celów to spore wyzwanie, ale jeśli MEN chce je osiągnąć to proponujemy zrobić to poza częścią oświatową subwencji ogólnej, a na pewno nie kosztem obniżenia nakładów na inne zadania oświatowe.

**Za niewłaściwą uznajemy także propozycję wdrożenia zmian w finansowaniu oświaty już od roku 2018, czyli w okresie, kiedy nakładają się na siebie zmiany systemowe wprowadzone w ostatnich latach. Wynikające, najpierw z obniżenia w 2014 roku obowiązku szkolnego, które to rozwiązanie zostało wycofane w 2016, a następnie likwidacji gimnazjów od roku 2017.**

Wszystko to będzie determinowało dynamikę zmian liczby szkół różnych typów, liczby oddziałów, a także zmiany liczebności uczniów w tych oddziałach. Wiązać się z tym będą ogromne zmiany kadrowe i inne przedsięwzięcia wynikające z konieczności dostosowania się do nowych wymogów infrastrukturalnych i programowych.

Najtrudniejszym momentem będzie rok 2019, kiedy to spotkają się dwa duże roczniki uczniów, którym trzeba będzie zapewnić miejsca w szkołach ponadpodstawowych. W tym momencie zmniejszą się zadania oświatowe realizowane przez gminę a zwiększą te, realizowane przez powiaty. Inne uwagi dotyczące proponowanych zmian w finansowaniu oświaty zawarliśmy w stanowisku Zgromadzenia Ogólnego Związku Miast Polskich z dnia 22 marca br.

**W tej sytuacji postulujemy, aby resort edukacji podjął działania zmierzające do realnego wzrostu nakładów na edukację w budżecie państwa.** Równocześnie współpracując z samorządami terytorialnymi oraz innymi zainteresowanymi środowiskami, monitorował proces wdrażania skutków obecnych zmian systemowych. Na tej podstawie możliwe będzie przygotowanie projektu zmian finansowania edukacji po wdrożeniu wszystkich regulacji wynikających z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017, poz. 59) oraz ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017, poz. 60).

Sformułowanie kompleksowej opinii w zakresie finansowania oświaty nie jest możliwe, ponieważ przedstawione propozycje stanowią niekompletny, często zbyt ogólnikowy zbiór zmian.

Zasadniczym problemem przedstawionych propozycji jest brak konkretnych rozwiązań w zakresie „określenia sposobu ustalania łącznej kwoty subwencji oraz określenia w przepisach ustawy, co ma pokrywać subwencja”.

Trudno opiniować gruntowne zmiany podziału czegoś, co jest wielką niewiadomą, a dotychczasowa praktyka kalkulacji łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej jest nie do przyjęcia.

Ponadto przedstawione propozycje nie uwzględniają przy zasadach podziału zadań pozaszkolnych, kształcenia dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych, doskonalenia nauczycieli, wspomagania rozwoju dziecka.

Powyższe uwagi nie pozwalają na jakąkolwiek symulację skutków finansowych proponowanych zmian systemu finansowania oświaty.

W tej sytuacji, odnosząc się do propozycji MEN, zastrzegamy sobie prawo wydania ostatecznej opinii na ich temat dopiero po przedstawieniu szczegółowych propozycji legislacyjnych, sformułowanych w postaci projektów ustaw i rozporządzeń oraz skutków finansowych nowych regulacji.

Druga część propozycji MEN dotyczy statusu zawodowego pracowników oświaty. Większość spośród nich opiniujemy pozytywnie, a szczególnie te dotyczące czasu pracy i urlopów nauczycieli. Wynikają one między innymi z formułowanych od wielu lat postulatów środowisk samorządowych. W stosunku do części proponowanych rozwiązań, odstępujemy od opiniowania propozycji MEN, bowiem są zbyt ogólne i niejednoznaczne.

## **UWAGI SZCZEGÓŁOWE**

### **ZMIANY W ZAKRESIE CZASU PRACY NAUCZYCIELI**

#### **Pozytywnie oceniamy:**

1) określenie w ustawie – Karta Nauczyciela tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć: nauczycieli specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda) – 22 godziny pensum (bezpośredniej pracy z dzieckiem), tzw. nauczyciela wspomagającego – 20 godzin pensum, nauczycieli realizujących w ramach stosunku pracy obowiązki określone dla stanowisk o różnym tygodniowym obowiązkowym wymiarze godzin - propozycja ustalenia pensum proporcjonalnie w odniesieniu do łącznej liczby realizowanych przez nauczyciela zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Uważamy, że w przypadku ostatniej z wymienionych wyżej grup nauczycieli, ustalenie pensum winno odbywać się proporcjonalnie w odniesieniu do wielkości etatu, a nie liczby godzin realizowanych przez nauczyciela zajęć dydaktycznych, wychowawczych czy też opiekuńczych. Wskazujemy także,

że brak jest nadal przejrzystych przepisów dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej, co utrudniać będzie ocenę skali bezpośredniej pracy z dzieckiem.

Sygnalizujemy także potrzebę uregulowania kwestii wysokości pensum nauczycieli rehabilitantów zatrudnionych w szkołach/oddziałach integracyjnych, specjalnych, także w poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Trudnym zagadnieniem jest pensum nauczyciela w przedszkolu pracującego w grupie tzw. mieszanej, do której uczęszczają dzieci 5 i 6 - letnie (pensum 25 czy 22 godziny?);

2) proporcjonalne obniżenie wymiaru pensum nauczyciela niepełnosprawnego korzystającego z obniżonego wymiaru czasu pracy;

#### **Negatywnie oceniamy:**

1) wprowadzenie zasady, że dyrektor szkoły i jego zastępca nie mogą mieć godzin ponadwymiarowych, z wyłączeniem sytuacji, gdy jest to niezbędne dla realizacji ramowego planu nauczania dla jednego oddziału. Uważamy, że każdorazowo, decyzja w tej sprawie powinna wynikać z indywidualnych potrzeb szkoły i pozostawać w kompetencji jednostki samorządu terytorialnego.

### **ZMIANY W ZAKRESIE URLOPÓW NAUCZYCIELI**

#### **Pozytywnie oceniamy:**

1) odrębne uregulowanie w ustawie – Karta Nauczyciela kwestii urlopu wypoczynkowego dyrektora szkoły oraz jego zastępcy – urlop w wymiarze 35 dni roboczych w czasie ustalonym w planie urlopów, udzielany w ciągu całego roku szkolnego. Gwarancja nieprzerwanego urlopu w wymiarze 2 tygodni;

2) odrębne uregulowanie w ustawie – Karta Nauczyciela kwestii urlopu wypoczynkowego nauczyciela, który w ramach jednego stosunku pracy prowadzi zajęcia zarówno w szkole feryjnej, jak i nieferyjnej. Prawo do urlopu wypoczynkowego w takim wymiarze, jaki obowiązuje dla stanowiska, z którego nauczyciel realizuje większą część etatu, a w przypadku równej części etatu w placówce feryjnej i nieferyjnej - prawo do urlopu wypoczynkowego określone dla nauczycieli szkół feryjnych. Zgłaszamy uwagę, aby w tym zakresie część etatu, a nie liczba godzin zajęć realizowanych w danej placówce, decydowała o wymiarze etatu.

3) zmiany w zakresie urlopu dla poratowania zdrowia. Urlop udzielany byłby w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia:

- choroby zawodowej,
- choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej,
- choroby, w której powstaniu istotną rolę mogą odgrywać czynniki: środowiska pracy oraz sposób wykonywania pracy.

O potrzebie udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w tym przypadku orzekałby lekarz medycyny pracy (obecnie orzeka lekarz pierwszego kontaktu).

4) rozszerzenie możliwości udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia. Urlop dla poratowania zdrowia udzielany nauczycielom także na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową.

Urlop udzielany przez dyrektora szkoły w celu wyjazdu do sanatorium na podstawie przedstawionego przez nauczyciela skierowania, wydanego zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrowiskowe albo rehabilitację uzdrowiskową (Dz.U.2011 Nr 142 Poz. 835 ze zm.), na to leczenie lub rehabilitację.

#### **Negatywnie oceniamy:**

1) Propozycję, aby w przypadku niewykorzystania urlopu wypoczynkowego w związku z korzystaniem z urlopu dla poratowania zdrowia, nauczycielowi placówki nieferyjnej urlop zostałby udzielony

w innym terminie, a nauczycielowi placówki feryjnej przysługiwałby urlop uzupełniający.

Sadzimy, że jest to zmiana niezasadna ze względu na tożsamy charakter urlopu dla poratowania zdrowia i urlopu wypoczynkowego. Oba urlopy mają na celu regenerację sił pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1988 r. (I PR 7/88)). Urlop dla poratowania zdrowia jest szczególnym przywilejem nauczycieli, a zrównanie go de facto z niezdolnością do pracy wywołaną chorobą spowoduje uzyskanie przez nauczycieli dodatkowego przywileju - prawa do urlopu wypoczynkowego (uzupełniającego) w przypadku niewykorzystania go z powodu przebywania na urlopie dla poratowania zdrowia. Być może lepszym rozwiązaniem byłoby:

- 1) wprowadzenie przepisu o udzielaniu urlopu dla poratowania zdrowia w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo 10 miesięcy w trakcie zajęć dydaktyczno-wychowawczych,
- 2) lub, w przypadku niewykorzystania urlopu wypoczynkowego w związku z korzystaniem z urlopu dla poratowania zdrowia, nauczycielowi placówki nieferyjnej urlop mógłby być udzielony w innym terminie w wymiarze proporcjonalnym do przepracowanego czasu w danym roku, a nauczycielowi placówki feryjnej przysługiwałby urlop uzupełniający w wymiarze proporcjonalnym do przepracowanego czasu w danym roku szkolnym.

## **ZMIANY W ZAKRESIE AWANSU ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI ORAZ OCENY PRACY**

### **Pozytywnie oceniamy:**

- 1) zastąpienie oceny dorobku zawodowego oceną pracy,
- 2) wprowadzenie obligatoryjnych terminów dokonywania oceny pracy,
- 3) rozszerzenie skali oceny pracy
  - ocena wyróżniająca;
  - ocena bardzo dobra;
  - ocena dobra;
  - ocena niezadowolająca (poniżej oczekiwań);
  - ocena negatywna,
- 4) uzależnienie od oceny pracy możliwości rozwiązania z nim stosunku pracy. Aktualnie obowiązujące przepisy, stwarzają taką możliwość. Uzyskanie przez nauczyciela oceny negatywnej skutkuje rozwiązaniem z nim stosunku pracy – wprowadzenie „możliwości rozwiązania stosunku pracy” skutkowałoby także możliwością dalszego zatrudnienia nauczyciela, który uzyska negatywną ocenę pracy, a takie rozwiązanie nie jest zasadne,
- 6) wydłużenie stażu na stopień nauczyciela kontraktowego z 9 miesięcy na 1 rok i 9 miesięcy,
- 7) wydłużenie okresów pracy w szkole pomiędzy stażami uzyskanie oceny pracy na określonym poziomie byłoby warunkiem skrócenia lub wydłużenia okresów pracy w szkole niezbędnych do rozpoczęcia stażu na kolejny stopień awansu zawodowego. Ścieżka awansu zawodowego nauczycieli w zależności od oceny pracy nauczyciela, mogłaby zostać skrócona do 12 lat w przypadku bardzo dobrze ocenianego nauczyciela lub wydłużona maksymalnie do 17 lat w przypadku nauczycieli ocenianych na poziomie zadowolającym. Zwykła ścieżka awansu to 15 lat,
- 8) proponujemy rozważenie, aby w przypadku stopnia nauczyciela dyplomowanego, jednym z kryteriów uzyskania stopnia awansu jest ukończenie studiów podyplomowych w kierunku prowadzonego przedmiotu;
- 8) objęcie awansem zawodowym nauczycieli i osób nauczających języka polskiego dzieci polskie przebywające zagranicą.

### **Negatywnie oceniamy:**

- 1) propozycję wprowadzenia zewnętrznego egzaminu dla nauczyciela ubiegającego się o stopień nauczyciela kontraktowego. Uważamy, że narzędzia oceny stosowane na uczelniach pedagogicznych,

jak i następnie oceny nauczyciela stażysty, pozwalają na stwierdzenie przydatności do pełnienia zawodu nauczyciela.

2) uzależnienie od oceny pracy dodatkowego wynagradzania nauczyciela. Decyzja w tej sprawie powinna leżeć w gestii dyrektora szkoły i posiadanych przez niego możliwości ustalania wysokości wynagradzania oraz posiadanych środków finansowych, a nie stanowić automatycznego mechanizmu łączącego ocenę pracy z wynagrodzeniem. Obecne przepisy dotyczące wynagradzania nauczycieli, a przede wszystkim możliwość przyznania im dodatku motywacyjnego, w sposób wystarczający umożliwiają dodatkowe wynagradzanie wyróżniających się pracowników. Co do zasady dodatek motywacyjny przyznawany jest nauczycielowi bardzo dobrze wywiązującemu się ze swoich obowiązków, a zatem brak zasadności wprowadzania dodatkowych przepisów regulujących tę kwestię.

#### **Odstępujemy od opiniowania propozycji:**

1) zmiany w zakresie kryteriów dokonywania oceny pracy, ze względu na zbyt ogólnikowe sformułowanie kierunku korekty aktualnie obowiązujących przepisów w tym zakresie.

### **ZMIANY W ZAKRESIE WYNAGRADZANIA NAUCZYCIELI**

Przedstawione zastrzeżenia dotyczące problemu kalkulacji łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej uniemożliwiają Związkowi szczegółowe ustosunkowanie się do propozycji zmian w zakresie systemu wynagradzania nauczycieli. Tym niemniej, za pozytywne oceniamy propozycje dotyczące rezygnacji z systemu określania wynagrodzenia średniego oraz dodatków: wiejskiego, mieszkaniowego oraz na zagospodarowanie. W kontekście wprowadzanych obecnie zmian systemowych, za niezbędne uważamy także uregulowanie kwestii ZFŚS dla nauczycieli emerytów z przekazywanych lub likwidowanych szkół. Natomiast negatywnie opiniujemy propozycje, zmierzające do ograniczania autonomii samorządów i dyrektorów w zarządzaniu szkołami (m.in. określenie minimalnej łącznej wysokości dodatków motywacyjnych na poziomie JST, jako % wynagrodzeń osobowych nauczycieli; określenie w rozporządzeniu minimalnej wysokości dodatku za wychowawstwo czy też wysokości stawki osobistego zaszeregowania nauczyciela za 1 godzinę).

### **ZMIANY W ZAKRESIE NAWIĄZYWANIA, ZMIANY I ROZWIĄZYWANIA STOSUNKÓW PRACY Z NAUCZYCIELAMI (CZYSZCZĄCE, PORZĄDKUJĄCE):**

#### **Pozytywnie oceniamy:**

- 1) wprowadzenie zasady, że jeżeli nawiązywana jest kolejna umowa okresowa w bezpośrednim następstwie, a niekaralność została już potwierdzona, dyrektor może odstąpić od żądania przedstawiania informacji o niekaralności,
- 2) zmiana art. 22 ust. 2 KN dot. ograniczenia wymiaru zatrudnienia - doprecyzowanie, iż w sytuacji pojawienia się możliwości przydzielenia nauczycielowi dodatkowych godzin w trakcie roku szkolnego, wymiar ograniczenia ulega proporcjonalnego zmniejszeniu o liczbę przydzielonych godzin lub powoduje powrót do pracy na poprzednich warunkach zatrudnienia,
- 3) dostosowanie art. 27 ust. 2 KN do art. 23 ust. 1 pkt 2 KN – ustalenie maksymalnego okresu niezdolności do pracy na 182 dni z ewentualną możliwością przedłużenia o kolejny rok urlopu dla poratowania zdrowia lub świadczenia rehabilitacyjnego),

#### **Negatywnie oceniamy:**

- 1) uchylenie art. 19 KN dot. przeniesienia nauczyciela do innej szkoły bez jego zgody. W sytuacji obecnie wdrażanych zmian w systemie oświaty, pozostawienie przepisu zawartego w art. 19 Karty Nauczyciela jest niezbędne.

**Odstępujemy od opiniowania propozycji:**

1) wprowadzenie przepisu dla szkół prowadzonych przez inne podmioty, zgodnie, z którym do prowadzenia obowiązkowych zajęć edukacyjnych nauczycieli zatrudnia się na podstawie Kodeksu pracy.

**ZMIANY W ZAKRESIE UPRAWNIEŃ ZWIĄZANYCH Z RODZICIELSTWEM****Negatywnie oceniamy:**

1) uregulowanie w Karcie Nauczyciela kwestii zwolnienia od pracy z tytułu opieki nad dzieckiem do lat 14.

2) wprowadzenie szczególnych uregulowań w zakresie obniżenia wymiaru zatrudnienia dla nauczyciela posiadającego prawo do urlopu wychowawczego.

Uznając za ewidentną potrzebę uregulowania kwestii zwolnienia od pracy z tytułu opieki nad dzieckiem do lat 14 (2 dni, w miejsce 16 godzin), nie popieramy idei zrealizowania tego celu poprzez nowelizację Karty Nauczyciela. Naszym zdaniem wystarczające będzie odniesienie się do ogólnych zapisów Kodeksu pracy.

Podobne wątpliwości dotyczą uregulowań w zakresie obniżenia wymiaru zatrudnienia dla nauczyciela posiadającego prawo do urlopu wychowawczego. Istnieje potrzeba ich wprowadzenia, ale niesprecyzowanego, w jakim kierunku miałyby one zmierzać.

**ZMIANA DOTYCZĄCA ASYSTENTA NAUCZYCIELA****Negatywnie oceniamy:**

1) usunięcie stanowiska asystenta nauczyciela z systemu oświaty z zastosowaniem dwuletniego okresu przejściowego.

Jesteśmy przeciwni likwidacji stanowiska asystenta nauczyciela. Zbyt wcześnie na ocenę, że tego typu forma wspierania nauczycieli w większych klasach, nie sprawdziła się. W aktualnej sytuacji, zmian w systemie oświaty, tego typu stanowisko jest naszym zdaniem przydatne dla prowadzenia zajęć z najmłodszymi uczniami. Tym bardziej, że równocześnie z propozycją usunięcia stanowiska asystenta, proponuje się w to miejsce zatrudnianie nauczyciela wspomagającego (podniesie to koszty prowadzenia szkół).

**ZMIANA DOTYCZĄCA NAUCZYCIELI INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO****Odstępujemy od opiniowania propozycji:**

1) objęcie nauczycieli innych form wychowania przedszkolnego prowadzonych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego przepisami ustawy – Karta Nauczyciela w takim samym zakresie jak nauczycieli niepublicznych przedszkoli. Propozycja sformułowana zbyt ogólnie, bez przedstawienia analizy skutków jej wprowadzenia.

**ZMIANY W ZAKRESIE FINANSOWANIA SYSTEMU OŚWIATY****Pozytywnie oceniamy:**

1) określenie sposobu ustalania łącznej kwoty subwencji oraz określenie w przepisach ustawy, co ma pokrywać subwencja;

2) uproszczenie obliczania kwot dotacji w szkołach danego typu i rodzaju poprzez odniesienie się do kwoty przewidzianej dla szkoły w subwencji oświatowej;

- 3) uzależnienie części dotacji w szkołach dla dorosłych w zależności od efektów (zdanego egzaminu), tj. część dotacji będzie wypłacana na każdego ucznia, a część dotacji po zdanym egzaminie;
- 4) dotowanie tylko jednego ucznia będącego uczniem więcej niż jednego przedszkola lub szkoły niepublicznej dla dorosłych;
- 5) doprecyzowanie zasad dotowania uczniów realizujących roczne obowiązkowe przygotowanie przedszkolne poza przedszkolem – określenie, że uczniom takim dotacja nie przysługuje;
- 6) określenie kwoty granicznej wykorzystania dotacji na wynagrodzenia osób zatrudnionych w szkołach nie samorządowych;
- 7) przepis uprawniający organy jednostek samorządu terytorialnego do przetwarzania danych osobowych w związku z naliczaniem dotacji;
- 8) doprecyzowanie przepisów odnoszących się do kontroli prawidłowości pobierania i wykorzystania dotacji (wstrzymanie dotacji, jeżeli szkoła nie dokonała rozliczenia dotacji, nie przekazała faktycznej liczby uczniów do dotowania w danym miesiącu lub nie wykonuje prawomocnego wyroku sądu wydanego w związku z przekazaną dotacją). Uważamy że katalog ten powinien obejmować także możliwość wyegzekwowania rozstrzygnięć Samorządowych Kolegiów Odwoławczych oraz Urzędów Kontroli Skarbowej.
- 9) uzależnienie wypłacenia dotacji od przekazania do systemu informacji oświatowej według stanu na dzień 30 września poprzedniego roku. Rozwiązanie oczekiwane przez jednostki samorządu terytorialnego. Dane SIO są podstawą do naliczenia części oświatowej subwencji ogólnej, która przekłada się na dotację. W ten sposób egzekwowanie prowadzenia baz danych oświatowych będzie bardziej skuteczne. Zaproponowany mechanizm nie ma jednak zastosowania w przypadku szkół i placówek niedotowanych, które przekazują dane służące głównie statystyce publicznej. Problem ten dotyczy zwłaszcza niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego, które będąc podmiotami oświatowymi, podlegają zwolnieniu z podatku VAT (art. 43 ust. 1 pkt 26 lit. a Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług – Dz. U. 2004 Nr 54 poz.535), jednak nie wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów oświatowych. Bez odpowiedniego narzędzia, np. możliwości wykreślenia z ewidencji tych placówek, które nie prowadzą bazy danych SIO, statystyka publiczna będzie niekompletna, zwłaszcza w zakresie kształcenia dorosłych;
- 10) ocena samorządu i kuratora, przy wpisie do ewidencji nowej szkoły niepublicznej, jej wpływu na realizację zadań oświatowych w samorządzie;
- 11) uproszczenie dotacji na zapewnienie uczniom szkół podstawowych i uczniom klas dotychczasowych gimnazjów bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych: dotacja na wyposażenie szkoły w bezpłatne podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe naliczana byłaby zgodnie z dotychczas obowiązującymi zasadami, natomiast szkoła rozliczałaby się z łącznej kwoty środków z dotacji (bez podziału na klasy), a także szkoły przekazywałby JST zbiorczą informację o wykorzystanych środkach z dotacji celowej odrębnie na wyposażenie szkoły w podręczniki/materiały edukacyjne oraz materiały ćwiczeniowe (podręcznik – dotacja, co 3 lata, ćwiczenia – dotacja, co roku).

#### **Negatywnie oceniamy:**

- 1) uwzględnienie wyższego finansowania małych szkół w mniej zamożnych gminach w ramach części oświatowej subwencji ogólnej;
- 2) uwzględnienie w algorytmie podziału subwencji wagi promującej szkoły, w których nie ma zmianowości w ramach części oświatowej subwencji ogólnej ;
- 3) finansowanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym - uzależnienie wysokości wkładu własnego od pozycji finansowej gminy (wskaźnik dochodowości na mieszkańca), tj. gminy o niskim wskaźniku dochodowości musiałyby pokryć udział 5 proc. zamiast 20 proc.

**Odstępujemy od opiniowania poniższych propozycji ze względu na brak zasad ustalania łącznej kwoty subwencji i nie określone skutki zmiany:**

1) nowy model podziału kwoty subwencji oświatowej – model mieszany część subwencji na oddział część na ucznia:

- uzależnienie wysokości subwencji dla danej jednostki samorządu terytorialnego od liczby oddziałów klasowych oraz od liczby uczniów w danej jednostce samorządu terytorialnego (tj. część subwencji kalkulowana w rozporządzeniu w sprawie sposobu podziału subwencji byłaby na ucznia, a część subwencji kalkulowana byłaby na oddział);
- uwzględnienie w podziale subwencji mechanizmu różnicującego środki finansowe w zależności od liczby godzin wynikającej z ramówek.

2) uwzględnienie w podziale subwencji wagi uwzględniającej kosztochłonność kształcenia w zawodach;

3) uzależnienie wysokości finansowania w ramach subwencji od oferty kształcenia zawodowego zorientowanej na rynek pracy. Trudno określić, w jaki sposób będą wskazywane samorządy, które uwzględniają zapotrzebowanie na poszczególne zawody na lokalnym rynku pracy i w jaki sposób będzie różnicowana subwencja oświatowa w tym zakresie. Ocena dostosowania kształcenia branżowego do potrzeb rynku pracy w określonych branżach na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego to proces długofalowy. Może się okazać, że uczeń rozpoczynający kształcenie w zawodzie, który potencjalnie odpowiada potrzebom rynku pracy, po zakończeniu nauki zyskuje zawód, na który nie ma zapotrzebowania na rynku pracy, ponieważ trendy uległy zmianie. Dofinansowanie kształcenia zawodowego w związku z dynamiką sytuacji na rynku pracy może być trudne do sprawiedliwego zróżnicowania.

4) dotacja w wyniku aktualizacji może się zwiększyć/zmniejszyć maksymalnie o ustalony procent;

5) dotacja na rozwój wychowania przedszkolnego. Rozwiązanie proponowane do dyskusji - zmiana usprawniająca proces udzielania dotacji - naliczanie dotacji według organu rejestrującego, a nie jak obecnie wg położenia przedszkola.

(-) Zygmunt Frankiewicz  
Prezes Związku Miast Polskich